

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 1138/25
9.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ане Поповић, председника већа, Милице Стојковић и Љиљане Милосављевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., против туженог Универзитета у Приштини, Природно-математичког факултета са привременим седиштем у Косовској Митровици, ул. Лоле Рибара бр. 29, ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П1 151/20 од 23.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 9.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П1 151/20 од 23.10.2024. године у ставу првом, другом и трећем изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 151/20 од 23.10.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужени вршио дискриминацију према тужиоцу више пута (поновљена дискриминација) и у дужем временском периоду (продужена дискриминација), на тај начин што је у периоду од 13.4.2006. године до 28.3.2017. године по конкурсима 2004. и 2010. године за избор наставника на катедри за биологију донео незаконите одлуке о избору тужиоца у звање доцента и ванредног професора и ако је по закону и мишљењу Комисије туженог испуњавао све прописане услове за избор у звање редовног професора, док је решењем бр. 154 од 28.3.2017. године о престанку радног односа тужиоца повредио право тужиоца на уживање права у области научног наставног рада у складу са законом и дефинисаним принципом еквиваленције научних звања. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе

тужени да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 7.136.457,54 динара са одговарајућим доприносима, са затезном каматом од 15.10.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних патњи и здравствених проблема исплати износ од 10.430.840,80 динара, са затезном каматом од 15.10.2020. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу, побијајући је, како то произлази из навода исте, у ставу првом, другом и трећем изреке из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 386 Закона о парничном поступку ("Сл.гласник РС"бр.72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити је учињена битна повреда из тачке 12 истог члана, на коју се указује жалбом тужиоца. Изрека пресуде у том делу је јасна и разумљива, не противречи сама себи, ни разлосима датим у образложењу, као ни садржини исправа, па се законитост и правилност исте могу са сигурношћу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог почев од 2005. године као предавач наставник на предметима из области заштите животне средине. Тужена није учинила повреду начела једнаких права и обавеза-дискриминацију у односу на тужиоца јер у конкретном случају тужилац у току поступка као ни сведоци које је предложио на ту околност, нису навели које је лично својство тужиоца на основу кога је могло доћи до прављења разлике у поступању према њему у односу на друге запослене код туженог, односно на основу кога је тужиоцу ускраћено или повређено неко право. Дакле, тужилац у току поступка није учинио вероватним да је било који од поступака за које тврди да их је предузимао тужени према њему односно руководиоци и запослени код туженог засновано на неком личном својству у смислу одредбе члана 2 Закона о дискриминацији односно неком од међународно признатих основа. Из доказа предложених и приложених у току поступка, тужилац у смислу члана 231 Закона о парничном поступку у вези са чланом 45 Закона о забрани дискриминације није довео ни до степена вероватности своје тврдње да је различит третман према њему у односу на друге запослене за које тврди да је постојао био узрокован неким од његових личних својстава која су јасно дефинисана одредбама Закона о раду, Устава Републике Србије, Закона о забрани дискриминације и Конвенције о људским правима и основним слободама. Напротив, тужилац у току поступка није чак ни идентификовао лично својство које је према његовом уверењу узроковала различит третман према њему у односу на остале запослене чиме није ни доказао постојање битног елемента појма дискриминације и то да је такво поступање тужене било узроковано неким од његових личних својстава а не разумно оправданим разлогом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да није дошло до дискриминације на раду од стране органа тужене, те је одбио тужбене захтеве тужиоца како основни, тако и за накнаду нематеријалне штете која је настала као последица дискриминације јер је то захтев који прати правну судбину главног тужбеног захтева. Приликом доношења одлуке првостепени суд је имао у виду и наводе туженог да је тужба неблагоприятна сходно члану 195 Закона о раду, међутим наводи су оцењени неоснованим будући да је тужилац поднео тужбу ради утврђења дискриминације, док се радни спор за оспоравање решења о престанку радног односа води пред Трећим основним судом у Београду у предмету П1 53/19. Како није везан основом тужбеног захтева првостепени суд је имао у виду и да наводи тужиоца више указују на то да сматра да је дошло до злостављања на раду према њему или ставио у неповољнији положај због указивања на неправилности у раду туженог, међутим како је тужиоцу радни однос престао 2017. године када је могла бити предузета последња радња коју је сматрао неадекватном то су од дана подношења тужбе 15.10.2020. године протекли преклузивни рокови од шест месеци за подношење тужбе из Закона о спречавању злостављања на раду односно Закона о заштити узбуњивача.

Првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге које у свему прихвата и овај суд.

Институт дискриминације (а посебно лична својства, у вези којих према некоме може бити извршена дискриминација) ближе је прописан одредбом члана 2 Закона о забрани дискриминације.

Наиме, одредбом члана 2 Закона о забрани дискриминације прописано је да изрази „дискриминација„ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе, као и чланове њихове породице, или њима блиских лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етичком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима.

Одредбом члана 4 истог закона прописано је да су сви грађани једнаки и уживају једнаку правну заштиту, без обзира на лична својства, а у складу са тим, прописана је обавеза поштовања начела једнакости, односно забране дискриминације.

Према одредби члана 16 став 1 Закона о забрани дискриминације, забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености. Одредбом става 3 истог

члана прописано је да се не сматра дискриминацијом прављење разлике, искључење или давање првенства због особености одређеног посла код кога лично својство лица представља стварни и одлучујући услов обављања посла, ако је сврха која се тиме жели постићи оправдана, као и предузимање мера заштите према појединим категоријама лица из става 2 овог члана (жене, труднице, породиље, родитељи, малолетници, особе са инвалидитетом и други).

Правило о терету доказивања код института дискриминације, ближе је уређено одредбом члана 45 овог Закона, при чему је ставом 2 овог члана посебно прописано да уколико тужилац учини вероватним да је тужени извршио акт дискриминације, терет доказивања да услед тог акта није дошло до повреде начела једнакости (начела једнаких права и обавеза) сноси тужени.

Поштујући ове правне норме, у конкретном случају, правилно је поступио првостепени суд када је одбио тужбени захтев тужиоца за тражено утврђење и одлучио као у ставу првом изреке. Наиме, да би у конкретном случају могло бити утврђено да је тужилац у спорном периоду претрпео дискриминацију од стране туженог, потребно је било да постоји незаконито поступање туженог (чињење или нечињење) које је јасно уперено на неко лично својство тужиоца из члана 2 предметног Закона, да су акти дискриминације сходно правилу из члана 45 став 2 Закона о забрани дискриминације на несумњив начин подигнути на потребан степен вероватноће и да је јасно опредељено и идентификовано угрожено лично својство тужиоца, као и да је остварена претпоставка узрочности тј. утврђено постојање узрочно-последичне везе између штетникове радње и штете коју је оштећени стога претрпео, што овде није случај.

Дискриминација представља различит третман особа у истим или сличним ситуацијама без разумног оправдања (разликовање има своје оправдање само ако постоји оправдани циљ који се жели постићи таквим разликовањем и разумни однос сразмере између тог циља и средстава која се користе за његово остварење).

У конкретном случају и по оцени овог суда, тужилац сходно правилу из члана 45 став 2 Закона о забрани дискриминације није учинио вероватним своје тврдње да је у спорном периоду био дискриминисан од стране туженог на тај начин што је у периоду од 13.4.2006. године до 28.3.2017. године по конкурсима 2004. и 2010. године за избор наставника на катедри за биологију донео незаконите одлуке о избору тужиоца у звање доцента и ванредног професора односно што је решењем бр. 154 од 28.3.2017. године о престанку радног односа тужиоца повредио право тужиоца на уживање права у области научног наставног рада у складу са законом и дефинисаним принципом еквиваленције научних звања. Ово из разлога што се наведено не може сматрати дискриминацијом на раду у смислу наведених законских одредби, већ евентуално могу бити предмет неког другог поступка.

Ради тога, правилан је закључак првостепеног суда да у конкретном случају није било законских услова да се утврди да је тужилац у спорном периоду претрпео дискриминацију на раду од стране туженог на начин ближе описан у ставу првом изреке ожалбене пресуде.

Како је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се утврди да је у

спорном периоду претрпео дискриминацију на раду од стране туженог у односу конекситета са захтевом за накнаду нематеријалне штете због претрпљене дискриминације на раду, то је у конкретном случају првостепени суд правилно одбио тужбени захтев тужиоца и у овом делу као неоснован и одлучио као у ставу другом и трећем изреке.

Овај суд, као другостепени, у свему прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, па се при доношењу одлуке користио овлашћењем садржаним у члану 396 став 2 Закона о парничном поступку, па пресуду детаљно не образлаже.

На основу изнетог, применом члана 390 Закона о парничном поступку, (“Службени гласник РС”, бр.72/11 ...18/20), одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Ана Поповић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**